

deosebite ale lucrării, afirmînd că prin această colecție de documente « auto-rul a îndatorat nu numai istoriografia română, ci și pe cea est-europeană »¹.

În cadrul preocupărilor sale principale de editare critică a izvoarelor ca temelie a studiilor de istorie, I. Bogdan a contribuit și la îmbogățirea colecției Hurmuzaki, prin publicarea a trei volume de documente culese din arhive și biblioteci polone, și, anume *Documente privitoare la istoria Românilor*, supliment II, cu traducere franceză de I. Skupiewski (București, vol. I, 1893; vol. II, 1895; vol. III, fasc. I, 1900).

Colecția a atras atenția istoriografiei poloneze atît prin bogăția materialului referitor la istoria poporului român, cît și a celui polonez. Istoricul Tadeusz Korzon, recenzînd volumul al treilea, scoate în evidență faptul că printre aceste documente se găsesc foarte prețioase materiale documentare pentru Moldova, ca de pildă cele referitoare la consolidarea succesiunii domnilor². Recenzentul relevă, în continuare, deosebita importanță a unor documente din arhivele polone, necunoscute pînă atunci istoriografiei poloneze³.

Un alt domeniu de activitate în care I. Bogdan a dat contribuții deosebite a fost limpezirea unor aspecte ale istoriei și vechii culturi românești sub forma unor lecții sau conferințe. Acestea constituie importante realizări în cadrul slavisticii noastre, deoarece au dat îndrumări în interpretarea justă a fenomenelor cultural-istorice, constituind totodată un program de cercetări viitoare.

Astfel, în *Însemnătatea studiilor slave pentru Români* (București, 1894, 41 p.), lecția de inaugurare a cursului de limbi slave la Universitatea din București (1891), I. Bogdan preciza care trebuia să fie ansamblul preocupărilor filologiei slavo-române în cadrul Universității, combătînd falsul patriotism și subliniind că « știința istorică trebuie să iasă cu totul din faza romantică a copilăriei », avînd datoria de « a căuta pretutindeni numai și numai adevărul »⁴.

Lucrarea a avut un puternic ecou în presa de specialitate. V. Jagić, figură proeminentă a slavisticii europene din epoca respectivă, recenzează lucrarea, prezentînd mai întîi personalitatea profesorului I. Bogdan în următoarele cuvinte: « În știința noastră, profesorul I. Bogdan este cunoscut și apreciat ca un savant și cercetător excelent, serios și ager, care își desfășoară activitatea profesională cu dragoste și succese strălucitoare. Universitatea din București se poate felicita pentru o astfel de achiziție »⁵. În continuare, V. Jagić scrie: « Într-adevăr, dacă românii vor să înțeleagă limba lor, istoria lor, instituțiile lor juridice, ei nu se pot lipsi de filologia slavă ».

Românii și bulgarii. Raporturile culturale și politice între aceste două popoare (București, 1895, 58 p.) cuprinde textul unei conferințe ținute la Ate-

¹ Vezi scrisoarea din 17/30. I. 1914 adresată de J. Radonić către I. Bogdan, prin care îi mulțumește pentru volumele primite și-l anunță că va scrie o recenzie în « Letopis matice srpske » (Apud. I. Lupăș, *Ioan Bogdan*, p. 35). De menționat că această promisiune, probabil datorită izbucnirii primului război mondial care a schimbat cursul evenimentelor, nu s-a realizat nici în volumul 300 (pe anii 1914—1921) al menționatei reviste și nici în vol. 301 (pe anii 1922—1923).

² Tadeusz Korzon, recenzie în « Kwartalnik historyczny », XI, 1901, p. 113—118.

³ *Ibidem*, p. 171; vezi și P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. XI.

⁴ I. Bogdan, *op. cit.*, p. 39.

⁵ AfsiPh, t. XVII, 1895, p. 295.